

Svet
Evropske unije

Bruselj, 18. junij 2021
(OR. en)

9687/21

AGRI 271
VETER 45
ENV 443

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Določitev zaščitnega cilja za medonosne čebele v okviru revizije smernic za čebele iz leta 2013 – <i>izmenjava mnenj</i>

V prilogi vam pošiljamo informativni dopis, ki ga je predložilo predsedstvo za izmenjavo mnenj na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 28. in 29. junija 2021.

Določitev zaščitnega cilja za medonosne čebele v okviru revizije smernic za čebele iz leta 2013

Okvir in trenutno stanje

1. Pesticidi se lahko registrirajo le, če je iz celovite ocene tveganja razvidno, da njihova uporaba nima škodljivih vplivov na zdravje ljudi ali živali niti nesprejemljivega vpliva na okolje. Metodologija za izvedbo zahtevanih ocen tveganja je določena v smernicah za različne okoljske medije in vrste.
2. Sedanje stanje v zvezi z oceno tveganja za medonosne čebele temelji na Smernicah o zemeljski ekotoksikologiji iz leta 2002¹, saj države članice v Stalnem odboru za rastline, živali, hrano in krmo kljub številnim poskusom v zadnjih letih niso potrdile smernic Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) iz leta 2013.
3. Komisija je marca 2019 agencijo EFSA pooblastila za revizijo smernic za čebele iz leta 2013, upoštevajoč nova znanstvena spoznanja, pridobljena od leta 2013.
4. Ključni korak za dokončanje te revizije je določitev t. i. specifičnega zaščitnega cilja za čebele. O določitvi tega cilja so v preteklem letu na podlagi **dokumenta EFSA², v katerem so opisani štirje možni pristopi za določitev zaščitnega cilja za medonosne čebele**, razpravljali odgovorni za obvladovanje tveganja in ocenjevalci tveganja iz držav članic.
5. Večina držav članic je navedla, da se zavzema za pristop, ki upošteva naravno variabilnost velikosti družin medonosnih čebel (imenovano tudi „normalno nihanje velikosti čebeljih družin“).

¹ https://ec.europa.eu/food/system/files/2016-10/pesticides_ppp_app_proc_guide_ecotox_terrestrial.pdf

² <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/EFSA-Supporting-document-for-RMs-in-defining-SPGs.pdf>

6. Izbrani pristop so kritizirale nevladne organizacije in nekateri poslanci Evropskega parlamenta. Glavni razlogi so povezani z uporabo modela „BEEHAVE“³ za simulacijo naravne variabilnosti velikosti čebeljih družin (ki ga je v 10 % sofinancirala industrija) in pričakovanjem, da bo v revidiranih smernicah za čebele določen manj strog zaščitni cilj kot v smernicah EFSA za čebele iz leta 2013, ki niso bile potrjene. Nevladne organizacije in poslanci Evropskega parlamenta so se zavzeli za uporabo drugega modela za simulacijo razvoja čebeljih družin, „ApisRAM“, ki pa še ni dokončno razvit.
7. EFSA je na svoji spletni strani objavila podroben povzetek časovnice⁴ razvoja in umerjanja modela ApisRAM. Tega modela za simulacijo razvoja čebeljih družin ali za simulacijo vpliva fitofarmaceutskih sredstev in drugih obremenilnih dejavnikov ne bo mogoče uporabiti prej kot sredi leta 2023.
8. V zvezi s tem je Komisija prosila EFSA, naj pripravi izčrpen podporni dokument, v katerem bodo pojasnjena vsa pomembna vprašanja in podrobno predstavljen izid njenih simulacij. EFSA je dokument⁵ objavila 15. decembra 2020 in ga 13. januarja 2021 predstavila na skupnem informativnem sestanku za države članice in predstavnike zainteresiranih strani (člane skupine, ki jo je za to revizijo ustanovila EFSA), da bi omogočila izmenjavo mnenj med vsemi zainteresiranimi stranmi.

Določitev specifičnih zaščitnih ciljev

9. Na namenskem sestanku 23. februarja 2021 in na seji Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo marca 2021 so vse države članice potrdile svojo podporo metodi, ki jo je za revizijo specifičnega zaščitnega cilja za medonosne čebele predlagala EFSA.

³ BEEHAVE je javno dostopen model, vse z njim povezane informacije so dostopne na: <https://beehave-model.net/>

⁴ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2021-03/timeline-ApisRAM-development-final.pdf>

⁵ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

10. Vse države članice, ki so izrazile mnenje, so se strinjale, da so simulacije, ki jih je izvedla EFSA v zvezi z naravno variabilnostjo velikosti družin medonosnih čebel, bolj konservativne od tistih, ki jih opazimo v naravi. Zato so se te države članice strinjale, da izbira zaščitnega cilja v obliki mejne vrednosti sprejemljivega zmanjšanja velikosti družin medonosnih čebel zaradi pesticidov znotraj simuliranega razpona nudi dovolj zaščite.
11. Kar zadeva številčno vrednost za ta specifični zaščitni cilj, so štiri države članice podprle 23 % (tj. celoten razpon simulirane naravne variabilnosti), 11 držav članic je podprlo zaščitni cilj v višini 10–12,8 %, štiri države članice pa so podprle 7 % (tj. isto vrednost kot v smernicah EFSA za čebele iz leta 2013). Štiri države članice se niso opredelile.
12. Večina držav članic se je strinjala tudi, da je treba upoštevati praktično izvedljivost terenskih študij, saj v nasprotnem primeru ne bo mogoče izmeriti, ali je specifični zaščitni cilj dosežen ali ne.
13. Predsednik odbora Evropskega parlamenta ENVI je 15. marca 2021 pisal Komisiji, da bi opozoril, da je Parlament oktobra 2019 nasprotoval osnutku uredbe Komisije, ki bi omogočila izvajanje dela smernic EFSA za čebele iz leta 2013, ker je pričakoval, da se bodo izvajale v celoti. Predsednik je bil tudi še naprej kritičen do uporabe modela BEEHAVE v simulacijah EFSA, pri čemer se je zavzemal za uporabo modela ApisRAM (poleg tega je izrazil zaskrbljenost zaradi zamude pri razvoju tega modela). Izrazil je pričakovanje, da revizija smernic EFSA za čebele iz leta 2013 ne bo privedla do nižje ravni zaščite čebel, in zahteval razpravo o predlogu specifičnega zaščitnega cilja na politični ravni.

14. Komisija v pismu⁶ portugalskemu ministru za kmetijstvo in predsedniku odbora ENVI kot izhodišče za razpravo predlaga **10-odstotno zmanjšanje velikosti čebeljih družin za specifični zaščitni cilj**. Ta predlog je zelo ambiciozen v primerjavi s smernicami o oceni tveganja za čebele, ki se še vedno uporabljajo (tj. Smernice o zemeljski ekotoksikologiji iz leta 2002), s katero je mogoče s terenskimi študijami izmeriti le zmanjšanje velikosti družin za več kot 20–25 %, in glede na to, da je celoten razpon naravne variabilnosti, ki jo simulira EFSA, približno 23 %.
15. Komisija je upoštevala tudi dejstvo, da večina držav članic ni podprla smernic EFSA za čebele iz leta 2013, v katerih je bilo predlagano 7-odstotno zmanjšanje velikosti čebeljih družin, saj so menile, da izvedba terenskih študij, ki bi omogočile merjenje, ali je cilj dosežen ali ne, tehnično ni izvedljiva. Glede na informacije, ki jih je predložila EFSA, je merjenje 10-odstotnega zmanjšanja s terenskimi študijami zahtevno, vendar še vedno tehnično izvedljivo⁷.
16. Komisija predlaga en **specifični zaščitni cilj za celotno EU** in ne za vsako regulativno cono svojega, saj znanstveni dokazi iz podpornega dokumenta EFSA kažejo, da so med tremi regulativnimi conami, opredeljenimi v uredbi o fitofarmacevtskih sredstvih, le majhne razlike.

⁶ https://ec.europa.eu/food/system/files/2021-04/pesticides_bees_letter_mep-pt-pres_en.pdf

⁷ Gl. točko 7.1 podpornega dokumenta EFSA, ki je na voljo na naslednji strani:
<https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

17. Da bi EFSA lahko nadaljevala revizijo smernic za čebele iz leta 2013 in da bi se lahko sprejele uredbe, ki bodo omogočile njihovo izvajanje, naj ministrice in ministri na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 28. in 29. junija 2021 izmenjajo mnenja na podlagi naslednjih vprašanj:

- a) *Ali se strinjate, da bi bilo treba določiti en specifični zaščitni cilj za medonosne čebele za celotno EU?*
- b) *Ali se strinjate s predlogom Komisije, da bi morala biti najvišja dovoljena stopnja zmanjšanja velikosti družin medonosnih čebel zaradi izpostavljenosti pesticidu 10 %?*
